

מסכת שקלים פרק ז

הלכה א: משנה: מעות שנמצאו בין השקלים לנדבה - קרוב לשקלים, יפלו לשקלים; לנדבה, יפלו לנדבה; מחצה למחצה, יפלו לנדבה. בין עצים ללבונה - קרוב לעצים, יפלו ללבונה, יפלו ללבונה; מחצה למחצה, יפלו ללבונה. בין קינין לגוזלי עולה - קרוב לקינין, יפלו לקינין; קרוב לגוזלי עולה, יפלו לגוזלי עולה; מחצה למחצה, יפלו לגוזלי עולה. בין חולין למעשר שני - קרוב לחולין, יפלו לחולין; למעשר שני, יפלו למעשר שני; מחצה למחצה, יפלו למעשר שני. זה הכלל: הולכין אחר הקרוב להקל - מחצה למחצה, להחמיר

גמרא: בין שקלים לנדבה -- {לא צורכה¹ דלא² "בין שקלים לקינים"?!} **א' אבון** בשם **ר' פינחס:** כמין בוכלין³ היו עשוין!

מחצה למחצה, יפלו לנדבה -- {לא צורכה דלא מחצה למחצה יפלו לשקלים?!} **אית דבעי מימר:** שמא יפלו לשירי הלישכה! <<אית דבעי מימר: מחצה למחצה כמי שמת!

אמר **ר' יסא:** עד דאנא תמן, שמעית קל **רב יהודה** שאל **לשמואל:** הֲפריש שקלו ומת? אמר ליה: יפלו לנדבה!

מותר⁵ עשירית האיפה שלו - **רבי יוחנן** אמר: יוליכם לים המלח. **רבי לעזר** אמר: יפלו לנדבה

בין קינין לגוזלי עולה - קרוב לקינין, יפלו לקינין; קרוב לגוזלי עולה, יפלו לגוזלי עולה; מחצה למחצה, יפלו לגוזלי עולה -- {וקשיא: ויש חטאת קריבה עולה?!} **א' רבי חזקיה אחי'** בשם **רבי שמעון בן לקיש:** תנאי בית דין הוא, על המותרות שיקרבו עולות! {האשה הזאת, במה היא מתכפרת?!} אמר **ר' יצחק:** תנאי בית דין הוא: המספק את הקינין, הוא מספק את הפסולות!

{לא צורכה דלא בין קטורת⁷ לעצים, ללבונה, לזהב, לכפורת?!}

1 יש גורסים: "הוצרכה"

2 יש גורסים: "אלא"

3 יש גורסים: "בוכליאר", ויש גורסים: "כוכליים"

4 יש שלא גורסים

5 יש שלא גורסים: "מותר"

6 יש שלא גורסים: "אחי"

7 יש אומרים שצריך לומר "עולה", כי אין ביניהם קטורת

מחברת שקלים - ז

כדתניתה⁸ בסופה: זה הכלל: הולכין אחר הקרוב - מחצה למחצה להחמיר

הלכה ב: משנה: מעות שנמצאו לפני סוחרי בהמה, לעולם מעשר; ובהר הבית, חולין; ובירושלים - בשאר כל ימות השנה חולין, ובשעת הרגל הכל מעשר. בשר שנמצא בעזרה - איברים עולות, וחתיכות חטאות. ובירושלים, זבחי שלמים. זה וזה תעובר צורתו ויצא לבית השריפה. נמצא בגבולין, איברים נבילות, וחתיכות מותרות. **(יט:ב)** ובשעת הרגל, שהבשר מרובה, אף איברים מותרות

גמרא: {לא צורכה דלא בהר הבית קודש?! **א רבי בא, ר' חיייה,** בשם **רבי יוחנן:** חזקה שאין הכהן מוציא מן הלשכה מעות עד שהוא מחללן על הבהמה

⁹ בשר שנמצא בעזרה, איברים עולות, וחתיכות חטאות. ובירושלים, זבחי שלמים. זה וזה, תעובר צורתו ויצא לבית השריפה -- **רבי לעזר** בשם **ר' הושעיה:** הסייע¹⁰ דעת, טעון עיבור¹¹ צורה. אמר **ר' הושעיה:** מתניתה אמרה כן: תעובר צורתו ויצא לבית השריפה. אמר **ר' יוסי:** ויאות! לאכלו אין את יכול, שמא נתקלקל צורתו. לפום כן, צריך מימר: תעובר צורתו ויצא לבית השריפה

¹² נמצא בגבולין, איברים נבילות, וחתיכות מותרות. ובשעת הרגל, שהבשר מרובה, אף איברים מותרות -- **רבי קריספא** בשם **רבי יוסי ברבי חנינה:** איברים נבילות, לוקין עליהן משום נבילה #מתניתא אמרה כן: איברים נבילות, וחתיכות מותרות - חתיכות מותרות, לא ממש - ודכוותה: איברים נבילות, לוקין עליהן משום נבילה#

¹³ **רבי קריספא** בשם **רבי יוסי ברבי חנינה:** אם היו מחרוזות, מותרות

8 יש גורסים: "ותניתה"

9 יש גורסים כאן: "הלכה ג' "

10 יש גורסים: "היסח"

11 יש שלא גורסים: "עיבור"

12 יש גורסים כאן: "הלכה ד' "

13 יש גורסים כאן: "הלכה ה' "

מחברת שקלים - ז

תשע חניות מוכרות בשר נבילה, ואחת מוכרת בשר שחוטה - נתחלפו לו, חושש - ולנמצאת, הולכין אחר הרוב. תשע חנויות מוכרות בשר שחוטה ואחת מוכרת בשר נבילה - נתחלפו לו, חושש - ולנמצאת, הולכין אחר הרוב

אמר ר' יוחנן: הנמצא ביד גוי, כנמצא בפלטיא. **רבי לעזר בי רבי חגיי** הוה מסמך לר' **מנא**. חמא לחד ארמאי מקטע מן סוסיה ומפיק לברא. אמר ליה: גְּהֵדָא היא דאמר רבי יוחנן: הנמצא ביד גוי, כנמצא בפלטיא? אמר ליה: כן אמר **רבי יוסי רבי**: והן שראו אותו יוצא ממקולין של ישראל!

חד בר נש בציפורין אזל בעי מיזבון קופד מן טבחא, ולא יהב ליה. אמר ליה לחד רומי¹⁴ ואייתי ליה. אמר ליה: לא נסבית על כרחיה?! אמר ליה: ולא בשר דנבילה יהבית ליה?!

רבי ירמיה בשם ר' **חנינה**: מעשה בא לפני **רבי**, ואמר: לא כולא מיניה מיסר מקולין דציפורין!

רב נחת לתמן. חמתון מקילין, וחמר עליהן

חד בר נש אזיל (**כ:א**) בעי משיגה¹⁵ אסקופתיה בגו נהרא, ואינשתה ואזיל ליה. חזר בעי מיסבינה. אמר ליה **רב**: אסור לך! דנא אמר: ההיא שטף נהרא, ואייתי חורי דנבילה תחתוי!

חד בר נש הוה מהלך בשוקא טעין קופד. אתא דייתא וחטפתיה מיניה וטלקתיה. חזר בעי מיסבינה. אמר ליה **רב**: אסור לך! דנא אמר: בשר דנבילה הוות טעינה, וטלקתיה ונסבה ההוא אחרנא גינאי שטף זיקין. אתא עובדא קומי ר' **יצחק בר אלעזר**, ואמר: יחכמון שפייא קיטריהון

נוקניקה אשתכח בכנישתא דבולי. אתא עובדא קומי **רבי ירמיה**. אמר: יתחכמון סקורייתא עבידתהון

גדי צלי אשתכח באסרטי דגופתא, והתירוהו משום שני דברים: משום מציאה ומשום רוב מהלכי דרכים. משום מציאה, דתני: המציל מיד הארי, מיד הגייס, משונת היס, ומשונת הנהר, ומאיסרטיא גדולה, ומפלטיא גדולה - הרי אלו שלו, מפני שהבעלים מתייאשין מהן; משום רוב מהלכי דרכים - משום שחיטת נכרי. ואשישתכח מן דבית רבי

עיגול דגובנה אישתכח בפונדקא דלוי, והתירוהו משום שני דברים: משום מציאה ומשום רוב מהלכי דרכים. משום מציאה,

14 יש שלא גורסים: "מן טבחא, ולא יהב ליה. אמר ליה לחד רומי"
15 יש גורסים: "משיגה"

מחברת שקלים - ז

דתני: המציל מיד הגייס, מיד הארי, משונת היס, ומשונת הנהר, מאיסרטיא גדולה, ומפלטיא גדולה - הרי אלו שלו, מפני שהבעלים מתייאשין מהן; משום רוב מהלכי דרכים - משום גבינת נכרי. ואישתכח מן דר' אלעזר בר' יוסי

{אמר ר' מנא קומי ר' יוסי: ואנן חמיין רבנן מכריזין?!> אמר ליה: את, אין הוויתה משכח, לא נסבת?!> רבי יונה אבוך לא אמר כן, אלא אמר: הלואי כד נשכח, נשכח מן פיוסא ולגוא¹⁶!> #אפילו כן, אשכח ולא נסיב!>

הלכה ג¹⁷: משנה: בהמה שנמצאת מירושלים ועד מגדל עדר, וכמדתה לכל רוח - זכרים עולות, נקיבות זבחי שלמים. **רבי יהודה** אומר: הראוי לפסחים, לפסחים קודם לרגל שלשים יום

בראשונה היו ממשכנין את מוצאיה עד שהוא מביא נסכיה. חזרו להיות מניחין אותה ובורחין. התקינו בית דין שיהו נסכיה באין משל ציבור. אמר ר' שמעון: שבעה דברים התקינו בית דין, וזה אחד מהן: גוי ששלח עולתו ממדינת היס, ושלח עמה נסכים, קריבין משלו - ואם לאו, קריבין משל ציבור. וכן גר שמת והניח זבחים - אם יש לו נסכים, קריבין משלו - ואם לאו, קריבין משל ציבור. ותנאי בית דין הוא על כהן גדול שמת, שתהא מנחתו קריבה משל ציבור. **רבי יהודה** אומר: משל יורשין. ושלימה היתה קריבה; על המלח ועל העצים, שיהו הכהנים ניאותין בהן; ועל הפרה, שלא יהו מועלין באפרה; ועל הקינין הפסולות שיהו באות משל צבור. ר' יוסי אומר: המספק את הקינין, הוא מספק את הפסולות

גמרא: {ואין השלמים באין מן הזכרים ומן הנקיבות?!>¹⁸ <ר' הושעיא רבה אמר: "לבא¹⁹ בדמיהן" שנו!> {אמר ליה רבי יוחנן: ואומרים לו לאדם: "צא ומעול בקדשים!"?!> - אלא הילכו בהן אחר הרוב - אם רוב זכרים, עולות - אם רוב נקיבות, זבחי שלמים!> {ואין השלמים באין מן הזכרים ומן הנקיבות?!> <כיצד הוא עושה? מוציאן לחולין, וחוזר ועושה אותן (כ:ב) עולות!²⁰

אמר ר' זעירא: כמה דאת אמר תמן: תנאי בית דין הוא על המותרות²¹ שיקרבו עולות - כן את מר אוף הכא: תנאי בית דין

16 יש גורסים: "פיוסרוס ולגיו"

17 יש גורסים: "הלכה ד", "יש גורסים: "הלכה ו"

18 יש שלא גורסים הקושיה כאן אלא רק אחר כך

19 יש שלא גורסים "לבא"

20 הגר"א גרס כל קטע זה באופן אחר

21 יש גורסים: "האובדות"

מחברת שקלים - ז

הוא על האובדות שיקרבו עולות {אמר ר' יוסי לרבי יעקב בר אחא: אין זה מזיד?! <אמר ליה: מכיון שהוא תנאי בית דין, אין זה מזיד!

²²אמר ר' יסא: עד דאנא תמן, שמעית קל רב יהודה שאל לשמואל: הֲפריש שקלו ומת? <אמר ליה: יפלו לנדבה!

מותר²³ עשירית האיפה שלו - רבי יוחנן אמר: יוליכם לים המלח. ר' אלעזר אמר: יפלו לנדבה

עשירית האיפה של כהן גדול - רבי יוחנן אמר: חוצה אותה, ואחר כך מקדשה. ר' שמעון בן לקיש אמר: מקדשה ואחר כך חוצה אותה

{מתניתא פליגא על רבי יוחנן: מקריב מחצה, ומחצה אבד! <פתר לה: שכן אפילו מעות ילכו לים המלח!

{מתניתא פליגא על ר' שמעון בן לקיש²⁴: נמצאו שני חצאין קריבין, ושני חצאין אבודין ~ותני עלה: (מנחות ד,ה) מחצה - זה ראשון; מחצה שני, תעובר צורתן ויצא לבית השריפה²⁵! <פתר לה כר' ישמעאל, דאמר ר' ישמעאל: עשרון מקדש!

כשהכהן מתקרב תחילה לעבודה, מביא עשירית האיפה שלו, ועובדה בידו. אחד כהן גדול ואחד כהן הדיוט, שעבדו עד שלא הביאו עשירית האיפה שלהם, עבודתן כשירה

רבי מנא בעי מימר: בו ביום נתקרב כתחילה²⁶ לעבודה, בו ביום נתמנה להיות כהן גדול, מביא שתים - אחת לחינוכו ואחת לחובת היום

(ויקרא ו) "תופיני" - בשעת הבאה תופיני, ואין בשחרית תופיני {והא תנינן: העמידו עושה חביתין לעשות חביתין?! <אמר ר' חייא בר אחא: לעשות חמין לרבוכה!

"תופיני" - רבי יסא בשם ר' חנינה: מטגנה, ואחר כך אופה אותה. רבי אחא בשם ר' חנינה: אופה אותה, ואחר כך מטגנה. "תופיני" - "תואפינה נא". רבי אומר: "תופנה רכה"²⁷. רבי דוסא אומר:

22 יש גורסים כאן: "הלכה ז' "

23 יש גורסים: "ומותר"

24 לפי הגר"א צ"ל "ר' יוחנן"

25 יש גורסים: "מחצה ראשון ומחצה שני, תעובר צורתן ויצאו לבית השריפה"

26 יש גורסים: "שנתקרב תחילה"

27 יש גורסים: "תאפנה רכה", ויש גורסים: "תאפנה נאה"

מחברת שקלים - ז

"תופנה נוי²⁸". אתיין אילין פלגוּותא כהינין פלגוּותא: מאן דאמר תופנה נוי, כמאן דאמר מטגנה ואחר כך אופה - ומאן דאמר תופנה רכה, כמאן דאמר אופה ואחר כך מטגנה²⁹

לא סוף דבר שמת, אלא אפילו נטמא, ואפילו נדחה ממום. תני ר' יהודה בר פזי³⁰ מברדליה³¹: ואפילו נדחה ממום

מנין לכהן גדול שמת, ולא מינו כהן אחר תחתיו, שתהא מנחתו קריבה משל יורשים? - תלמוד לומר: (ויקרא ו) "מבניו יעשה אותה"! גיכול יביאנה לחציים? - תלמוד לומר: "אותה" - כולה אמרתי, דברי רבי יהודה. ר' שמעון אומר: אינה באה אלא משל ציבור, שנאמר: "חק עולם" - ממי שהבריות שלו³²; "כליל תקטר" - כליל להקטרה!

ותנאי בית דין הוא על כהן גדול שמת, שתהא מנחתו קריבה משל ציבור. רבי יהודה אומר: משל יורשין -- {רבי בא בר ממל בעי: מחלפה שיטתיה דר' שמעון! תמן הוא אמר משל יורשין, והכא הוא אמר משל ציבור! אמר ר' חייה (כא:א) בר בא: ולא יאות הוא מקשה! <אתא רבי יעקב בר אחא רבי אבהו בשם רבי יוחנן: דבר תורה הוא שתהא באה מן הציבור.³³ הייתי אומר: יגבו לה³⁴! התקינו שתהא באה מתרומת הלישכה

רבי יוסה אמר: ר' יוחנן בעי: גמהו? שלימה בשחרית ושלימה בין הערבים? או מחצה בשחרית ומחצה בין הערבים³⁵? או שלימה בשחרית ובטילה בין הערבים? - כד תהא³⁶ פשיטא ליה דכתיב "מנחת תמיד" - שלשת לוגין, מה הן? גשלשת לוגין שחרית ושלשת לוגין בין הערבים? או לוג ומחצה שחרית ולוג ומחצה בין הערבים?

אמר רבי חזקיה: אוף הדא צריכה ליה: גשני קומצין, מה הן? שני קומצין בשחרית ושני קומצין בין הערבים? או קומץ אחת

28 יש גורסים: "תאפנה ריבה"

29 יש גורסים: "מאן דאמר תאפנה נאה, כמאן דאמר אופה ואחר כך מטגנה, ומאן דאמר תאפנה נא, כמאן דאמר מטגנה ואחר כך אופה"

30 יש גורסים: "ר' יוסי בן עזי"

31 יש גורסים: "דבר דליה"

32 יש גורסים: "מי שהברית כרותה לו"

33 יש מוסיפים: "כיון דחזי דקא מידחקא הלשכא"

34 יש מוסיפים: "מן היורשין. כיון דחזי דפשעי בה"

35 יש שאין גורסים תיבות אלו

36 לפי הגר"א גורסים: "הדר פשיטא ליה שלימה שחרית ושלימה בין הערביים. ודא צריכא ליה: שלשה לוגין, מהו?"

מחברת שקלים - ז

בשחרית וקומץ אחת בין הערבים? אמר ר' יוסה: כלום למדו לקומץ לא ממנחת חוטא³⁷ - מה להלן, שני קומצין, אף כאן, שני קומצין!³⁸ <אמר רבי חזקיה: כלום למדו שלשת לוגין לא מתמיד של בין הערבים - מה להלן שלשת לוגין, אף כאן שלשת לוגין! ומה תמן, צריכה ליה, אף כאן, צריכה ליה!

³⁹ועל הפרה, שלא יהו מועלין באפרה -- רבי שמואל בר נחמן בשם ר' יונתן: בדין היה שימעלו בה, והן גזרו שלא ימעלו בה {והא תני: "חטאת" - מלמד שמועלין בה - בה מועלין, ואין מועלין באפרה?!> אמר רבי אבהו: בראשונה היו משתקשקין בה ונותנין אותה על גבי מכותיהן. וגזרו שימעלו בה. כיון שנגדרו, גזרו שלא ימעלו בה!

ועל הקינין הפסולות, שיהו באות משל צבור. ר' יוסי אומר: המספק את הקינין, הוא מספק את הפסולות -- הַהאשה הזאת, במה היא מתכפרת? אמר רבי יצחק: תנאי בית דין הוא: המספק את הקינין, הוא מספק את הפסולות ואת האובדות

37 יש גורסים: "מלחם הפנים"

38 יש מוסיפים: "מה תמן צריכה ליה אף הכא צריכה ליה"

39 יש גורסים כאן: "הלכה ז'"